

Telge Nät AB

Telge Elnät AB

Förstudie om bolagens kris- och katastrofberedskap

Building a better
working world

Innehåll

1	Inledning.....	2
1.1	Bakgrund	2
1.2	Syfte och frågeställningar	2
1.3	Ansvarig styrelse.....	3
1.4	Metod och genomförande.....	3
1.5	Utgångspunkter för förstudien	3
1.5.1	Kommunkoncernens styrande dokument	4
2	Styrning av krisberedskapsarbetet	5
2.1	Roll och ansvarsfördelningen för bolagens krisberedskapsarbete	5
2.2	Organisation i händelse av kris.....	6
2.2.1	Det finns en TiB-organisation för att säkerställa drift i händelse av kris	6
2.2.2	Det pågår ett arbete med att implementera stabsmetodik fullt ut	6
2.3	Krisplaner	7
2.3.1	Kontinuitetsplaner	8
3	Risk- och sårbarhetsanalys	8
3.1.1	Risken analyser inom ramen för bolagets internkontrollprocess	9
3.1.2	Specifika risk- och sårbarhetsanalyser	9
4	Samverkan	10
4.1.1	Samordning vid kris är tänkt att ske inom ramen för TiB-organisationen	10
5	Övning och utbildning	11
6	Uppföljning	11
6	Svar på förstudiens frågor.....	12
6.1	Vår bedömning	12

1 Inledning

1.1 Bakgrund

I enlighet med Lag 2006:544 om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser (LEH) ska kommunens verksamhet fungera i såväl normalläge som vid en allvarlig störning. Inom ramen för detta ska kommunen arbeta med att minska sårbarheten i sin verksamhet och för att stärka förmågan att hantera allvarliga och extraordinära händelser i fredstid, vilket specificeras ytterligare i Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB):s och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR):s överenskommelse om kommunernas krisberedskap.

Krisberedskap och krisledning handlar om att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera kriser, samt extraordinära händelser i fredstid och under höjd beredskap. Målet för krisberedskapen är att minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet och att värna grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter. Krisberedskapsarbetet utgör också en utgångspunkt för arbetet med det civila försvaret.

Värdet av en fungerande krisberedskap har aktualiserats ytterligare i och med erfarenheterna från pandemin, klimatrelaterade händelser och det oroliga omvärldsläget. Med en bristande krisberedskap riskerar kriser och allvarliga händelser att få allvarigare konsekvenser och ta längre tid för kommunen att återhämta sig från. Krisen kan få ekonomiska, materiella, förtroendemässiga och personella konsekvenser för verksamheten och för samhället i stort.

Kommunen ansvarar således för att den kommunala verksamheten fungerar så störningsfritt som möjligt. Då en betydande del av många kommuners verksamhet bedrivs i bolagsform är det även av väsentlighet att granska kommunalt ägda bolag och former för deras krishantering. Telge Nät bedriver flera verksamheter som är kritiska att upprätthålla under kris, så som leverans av el, fjärrvärme samt rent vatten. Tillgång till rent dricksvatten i tillräcklig mängd är helt avgörande för liv och hälsa för individen, vilket innebär att aktörer som bedriver verksamhet som upprätthåller tillgång till rent dricksvatten är samhällsviktiga. Tillgång till rent dricksvatten är även ett kritiskt beroende för att upprätthålla andra samhällsviktiga verksamheter inom till exempel sjukvård, storköksverksamhet, livsmedelsproduktion och avloppsfunktion. Telge Nät:s distribution av el fyller även den en samhällsviktig roll och leveranskvaliteten (kontinuiteten) är lagstadgad genom ellagen.

Med utgångspunkt från riskanalys inför 2025 har lekmannarevisorerna beslutat att genomföra en förstudie för att kartlägga Telge Nät/s Telge Elnät:s arbete med krisberedskap.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med förstudien är att kartlägga bolagets arbete med krisberedskap och bedöma om det finns skäl för fördjupad granskning.

I förstudien besvaras följande frågor:

- ▶ Finns en ansvarsfördelning inom organisationen avseende krisberedskap?

- ▶ Har risk- och sårbarhetsanalys genomförts kopplat till kris- och katastrofberedskap?
- ▶ Finns det krisledningsplaner och kontinuitetsplaner som omfattar relevanta delar?
- ▶ Finns det en uppbyggd samverkan mellan kommunkoncernen vid planering av krisberedskapen samt vid händelse av kris?
- ▶ Genomförs regelbundna utbildningar och övningar för anställd personal för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid? Utvärderas genomförda utbildningar?
- ▶ Finns det en uppföljning och återslagrapportering till styrelse samt ägaren?

1.3 Ansvarig styrelse

Förstudien avser Telge Nät och Telge Elnät AB. Under december 2023 registrerades Telge Elnät AB med anledning av förtydliganden i ellagen (till följd av EU-direktiv) beträffande att elnätsföretag måste särskiljas juridiskt från annan verksamhet. Som en följd har denna del av verksamheten flyttats över till Telge Elnät AB. All personal finns fortsatt anställd under Telge Nät AB och arbetssätten är ett detsamma, vilket gör att det är endast en process som kommer att beskrivas. Bolagen utgör båda dotterbolag till Telge AB och ägs till 100% av moderbolaget. Styrelserna består av samma personer i de båda bolagen.

1.4 Metod och genomförande

Förstudien omfattar genomgång av relevant dokumentation samt intervjuer med företrädare för bolagets krisberedskapsorganisation samt ledning.

Förstudien kartlägger bolagets kris- och katastrofberedskap, men syftar inte till omfattande analyser och kommer inte rendera i några rekommendationer för fortsatt arbete.

1.5 Utgångspunkter för förstudien

I denna förstudie används följande ramar som utgångspunkter vid analyser för att besvara frågorna:

Samhällets krishanteringssystem har sin grund främst i lagen (2006:544) och förordningen (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) syftar till att kommuner och landsting skall minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Kommunen ska bland annat analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet skall värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys.

Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVFSFS 2008:13) om åtgärder mot sabotage och annan skadegörelse riktad mot dricksvattenanläggningar ställer krav på att ägaren har tillräckliga handlingsplaner för hur sabotage och annan skadegörelse kan upptäckas och avhjälpas. Detta omfattar krav på informationssäkerhetsarbetet samt den fysiska säkerheten.

Telge Nät är VA-huvudman för Södertälje kommuns allmänna VA-anläggningar. VA-huvudmän som tillhandahåller vatten till fler än 20 000 personer och de som levererar vatten till akutsjukhus berörs av *NIS-direktivet*, vilket ställer krav på informationssäkerhetsarbetet.

NIS-direktivet¹ (Direktiv (EU) 2016/1148) handlar om säkerhet för nätverks- och informationssystem inom EU och ställer krav på att vissa typer av verksamheter, inklusive vattenproducenter och huvudmän för VA-anläggningar, ska vidta åtgärder för att säkerställa en hög nivå av säkerhet för sina nätverks- och informationssystem.

Arbete med risk- och sårbarhetsanalyser inom elsektorn är reglerat genom ellagen (1997:857), elberedskapslagen (1997:288) samt tillhörande förordningar och föreskrifter. Med bakgrund i ellagen (1997:857) har Energimarknadsinspektionens utarbetat föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2013:3) om risk- och sårbarhetsanalyser och åtgärdsplaner.

1.5.1 Kommunkoncernens styrande dokument

Ägardirektiv Telge AB och dess dotterbolag

Kommunfullmäktige har antagit generella och särskilda ägardirektiv för Telge AB och dess dotterbolag. Direktiv beslutade på bolagsstämman är bindande för bolaget och dess ledning. Vi noterar att Telge Nät vid styrelsesammanträdet den 20 mars 2024 beslutade att godkänna aktiviteterna i ägardirektiven, samt att godkänna bedömningskriterierna inför uppföljning av ägardirektiven.

Enligt ägardirektiv för Telge AB och dess dotterbolag ska Telgekoncernens verksamhet förvaltas med krav på effektivitet, god ekonomisk avkastning och uppfyllelse av de mål som ägaren ålägger bolagen. Telge AB ska vara en effektiv organisation för styrning, uppföljning och förvaltning av kommunens bolag, samt regelbundet och aktivt bevaka och analysera dotterbolagens verksamhetsinriktning och värdeutveckling. Dotterbolagen ska följa Telgekoncernens fastställda vision, mission, koncernstrategi, övergripande mål, kärnvärden, policyer och riktlinjer.

I ägardirektivet beskrivs att säkerhetsavdelningen, en gemensam organisation och resurs för kommunkoncernen, har ett övergripande uppdrag som inkluderar alla säkerhetsfrågor. Löpande arbete och utveckling av säkerhetsarbetet görs i samarbete mellan säkerhetsavdelningen och bolagen. Uppdraget innefattar att arbeta med utveckling, effektivitet, samordning och uppföljning av säkerhetsfrågor samt genomförande av förebyggande och reaktiva säkerhetsfrågor. Varje bolag har ansvar att driva sitt säkerhetsskyddsarbete i dialog med säkerhetsavdelningen. Enligt ägardirektivet ska de kommunala bolagen med stöd av säkerhetsavdelningen vidta de förberedelser som behövs för verksamheten vid höjd beredskap.

Ägardirektiv Telge Nät

I det särskilda ägardirektivet för Telge Nät lämnas inga särskilda direktiv vad gäller krisberedskap och säkerhet. Det anges dock att bolaget ska eftersträva en hög leveranssäkerhet.

Kommunens krisplan

Kommunkoncernens *krisplan* avser Södertäljes plan för hantering, ledning och samverkan vid extraordinära händelser i fredstid samt höjd beredskap. Styrdokumentet upprättades av

¹ NIS-direktivet är ett EU-direktiv som ställer krav på säkerhet i nätverk och informationssystem. NIS är en förkortning av "The Directive on Security of Network and Information Systems". NIS-direktivet har överförts till svensk lagstiftning genom lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster (kallad "NIS-lagen") som trädde i kraft i Sverige den 1 augusti 2018.

säkerhetsavdelningen 10 maj 2023 och fastställdes av kommunstyrelsen 16 juni 2023. Krisplanen omfattar hela kommunkoncernen och således även de kommunala bolagen. Varje kontor och bolag ansvarar för att utarbeta de rutiner som behövs för det egna kontoret/bolaget utifrån vad som anges i krisplanen. Södertälje kommunkoncerns ledningsstruktur ska under höjd beredskap följa strukturen som beskrivs för krisledning i kommunkoncernens krisplan.

Den centrala krisledningen utgör kommunens och bolagskoncernens samlade ledning för hantering av extraordinära händelser i fredstid. Utformningen av den centrala krisledningen och krisledningsgrupper beslutas av stadsdirektören. VD för kommunala bolag ska snabbt kunna inställa sig i händelse av att en central krisledning behöver sammankallas. Dessutom ska kontor och bolag på ledningsnivå vara beredda att delta i arbetet i central krisledning och samverka med övriga bolag och kontor i så kallade krisledningsgrupper. Stadsdirektören beslutar om hur kontor och bolag ska samlas i krisledningsgrupper. Krisledningsgruppen har ansvar att sammanställa och förmedla information från de lokala krisledningarna till central krisledning och vice versa.

Vidare ska kontor och bolag regelbundet se över sina behov av att inrätta, utbilda och öva lokala krisledningar. Lokal krisledning ska, utifrån inriktning beslutad av central krisledning, lokal nulägesbild och prognos, besluta om inriktning och prioritering för det egna kontoret eller bolaget. Lokal krisledning ska även skapa och uppdatera lägesbild för bolaget att delge krisledningsgrupp och central krisledning. VD inom kommunalt bolag beslutar om utformningen av bolagets krisledning. För respektive verksamhet ska det säkerställas att aktuella larmlistor och rutiner finns för verksamheten samt att dokumentationen ska vara tillgänglig både i pappersformat och digitalt.

Strategi för civil beredskap 2024-2027

Kommunens *Strategi för civil beredskap 2024-2027* beslutades av kommunfullmäktige 18 december 2023. Strategin beskriver övergripande mål och inriktning för arbetet med civil beredskap i Södertälje kommun för åren 2024-2027. Styrdokumentet anger övergripande styrning av arbetet med kommunal krisberedskap i kontoren, bolag och kommunalförbund, samt kommunens ambitioner i arbetet med sitt geografiska områdesansvar.

I dokumentet framgår även att kommunen under perioden ska färdigställa en nödvattenplan som en del av kommunens krisberedskap, för att minimera konsekvenserna vid en eventuell störning av dricksvattenförsörjning. Arbetet med att ta fram en nödvattenplan har påbörjats under 2023 och kommer fortsätta under perioden 2024-2027. Arbetet leds av stadsdirektör och sker i samarbete med säkerhetsavdelningen och Telge Nät.

2 Styrning av krisberedskapsarbetet

2.1 Roll och ansvarsfördelningen för bolagens krisberedskapsarbete

Södertälje kommuns säkerhetsavdelning har det övergripande kommunkoncernsgemensamma ansvaret för krisberedskapen. Inom avdelningen finns sedan sommaren 2025 en strateg för beredskap och en strateg för krishantering.

Styrelsen för respektive bolag har det yttersta ansvaret för bolagets krisberedskap och att gemensamma principer inom koncernen efterlevs. Telge Nät/Telge Elnäts säkerhetschef har

Samordningsansvaret för den fysiska säkerheten och informationssäkerheten inom bolaget. Sedan 2025 har detta breddats till att inkludera krisberedskap, då bolaget har tagit ett omtag kring frågan. Frågor av strategisk vikt kan tas till ledningsgrupp (där säkerhetschefen ingår) och VD.

Respektive enhetschef för de olika verksamheterna, benämnda "nyttigheter" (elnät, fjärrvärme, stadsnät och VA), har ansvar för att tillförsäkra en god krisberedskap inom respektive verksamhet. Säkerhetschef har dialog med enhetscheferna och stöttar vid behov i processer som berör krisberedskap och säkerhet.

Under 2024 och 2025 har fokus varit på att förbereda organisationen för NIS2 och bolagets cybersäkerhet.

2.2 Organisation i händelse av kris

I bilaga *Om Krisberedskapsplanen* i Telge Nätts egen krisplan framgår att bolagets krisorganisation består av:

- ▶ En krisledningsgrupp med ordförande och representanter för varje operativ grupp
- ▶ Flera operativa grupper
- ▶ Eventuellt annan nyckelperson från organisationen

I Telge Nätts krisplan anges även i lista vilka roller som ingår i krisledningsgruppen. Samtliga personer i bolagets krisledningsgrupp är larmansvariga, och har således ett ansvar att ta emot krislarm och tillsammans med VD eller annan från krisledningsgruppen fatta beslut om hur händelsen ska hanteras. Krisledningsgruppen larmar i sin tur de operativa grupperna. De operativa grupperna utgörs av sakkunniga personer och har i uppgift att bistå krisledningsgruppen, samt bidra med stöd i det praktiska arbetet.

Larmlistor med kontaktuppgifter över samtliga som ingår i krisledningen, samt andra viktiga interna och externa kontakter. Dessutom framgår särskilda checklistor med checkpunkter för respektive operativ grupp, samt kontaktuppgifter för ansvariga representanter för varje operativ funktion.

I bolagets krisplan saknas information om hur krisledningsorganisationen förhåller sig till kommunens krisledningsorganisation, samt hur dessa interagerar.

2.2.1 Det finns en TiB²-organisation för att säkerställa drift i händelse av kris

Inom varje verksamhet/"nyttighet" finns en beredskapsfunktion med fyra jourfunktioner (varav en funktion har en arbetsledande roll). Dessa benämns Tjänsteman i Beredskap (TiB) eller Vakthavande ingenjör (VHI). Flera frågor hanteras dagligen nära ordinarie organisation men vid behov av eskalering ska TiB/VHI kontaktas. Detta följer en upprättad rutin.

2.2.2 Det pågår ett arbete med att implementera stabsmetodik fullt ut

Kommunen har sedan sommaren 2024 en krisstrateg anställd med syfte att stärka och samordna hela kommunkoncernens arbete med krisberedskap. Som en del av detta avser hela koncernen arbeta med en gemensam struktur för stabsberedskap. Bolagskoncernen har upphandlat stöd för att implementera modellen, vilket kommer att ske under våren 2025.

² Tjänsteman i Beredskap (TiB) är en funktion som kan nås dygnet runt.

2.3 Krisplaner

Krisplan Telge koncernen

I Telgekoncernens krisplan, framtagen i maj 2024) anges de riktlinjer som gäller vid en allvarlig händelse för koncernens bolag. Det framgår inte vem som har beslutat om denna. I krisplanen framgår att kriser ska hanteras på lägsta möjliga ansvarsnivå och att krisledningsarbetet ska ske i den del av verksamheten där den allvarliga händelsen upptäcks, för att sedan vid krislarm flyttas upp till en högre organisatorisk nivå. Larm till närmsta chef ska ske vid upptäckt av allvarlig händelse i verksamheten.

I Telgekoncernens krisplan framgår det även att Telgekoncernen och Södertälje kommun har en säkerhetschef som ansvarar för att säkerställa koordination vid kriser som är omfattande och som påverkar hela koncernen eller vid fall där krisen berör mer än ett bolag. Säkerhetschefens ansvar är att förvalta krisplanen på uppdrag av koncernchef, samt sätta ihop krisgrupp vid behov. De bolag som ingår i Telgekoncernen hanterar kriser som berör dess egna verksamhet. Vd:s roll i en krissituation är att hålla styrelsen informerad, hantera situationen, samt att vara talesperson. Styrelsen i sin tur ansvarar för att hålla sig informerad och stötta vd och verksamhetsledningen. Om krisen eskalerar ska styrelsen utföra en egen lägesanalys.

Krisplan Telge Nät

Telge Näts egen krisplan innehåller olika rutiner med checklistor för Telge Näts arbete vid händelse av kris. Planen uppdaterades under 2023. Det framgår inte vem som har beslutat om denna. Krisplanen är uppbyggd för att användas aktivt vid händelse av kris. Planen är indelad i olika avsnitt och med ett antal kompletterande bilagor. Avsnitten följer processen från när ett larm initieras ända fram till avslut och uppföljning av krissituationen. Varje avsnitt inleds med en checklista med aktiviteter att genomföra för att undvika att viktiga moment förbises.

Vi noterar att larmlista och kontaktuppgifter finns för Telgekoncernens krisledningsgrupp, Telge Näts krisledningsgrupp, larmlista för operativ grupp, samt larmlista med kontaktuppgifter för ansvariga för respektive operativ grupp. För operativ grupp Produktion och Distribution, som ansvarar för produktion och distribution av vatten, el, värme och energitjänster, finns en mer omfattande larmlista som inkluderar flera olika funktioners kontaktuppgifter. I Telge Näts krisplan anges även kontaktuppgifter till andra viktiga interna och externa kontakter.

I Telge Näts krisplan finns bilaga om specifik instruktion vid krislarm innehållande frågor för att bedöma krissituationens omfattning. Vidare anges i bilagan hur larmansvarig ska genomföra en bedömning tillsammans med annan person i bolagets krisledningsgrupp. Bedömningen kan antingen resultera i att larmkedja stannar och situationen hanteras på "lokal" nivå eller att situationen är så allvarlig att larmet ska gå vidare i larmkedjan och slutligen leda till sammankallande av den koncernövergripande centrala krisledningen.

I krisplanen beskrivs även vad som gäller ifall någon i krisledningsgruppen är frånvarande och att en tillfällig efterträdare i sådant fall ska träda in. Arbetet med planering av bolagets krigsorganisation är inte implementerad fullt ut³.

2.3.1 Kontinuitetsplaner

Kontinuitetsplaner finns i flera fall på lokal nivå, decentraliserat inom bolagets olika verksamheter. En del av det operativa arbetet med driften innefattar att ha planer för alternativa lösningar om en störning sker som omfattar produktion eller reningsprocessen. Dessa är upprättade digitalt och fysiskt. Det kan handla om planer som bygger på mer återkommande störningar eller sällanscenarion som kan få stor påverkan på produktion eller leverans av el och vatten. Åtgärder kan innefatta bräddning, omläggning av produktion eller styrning av produktionsvolym. Dessa åtgärder följer planer fastställda inom verksamheterna. I flera fall har gemensamma kontinuitets- och åtgärdsplaner upprättats tillsammans med SYVAB samt andra aktörer, som elproducenter mm, utifrån bland annat lagkrav i speciallagstiftning.

Vidare finns en planeringslista för viktiga kunder inom kommunerna som prioriteras vid elbortfall eller elavbrott. Denna prioritering har fastställts inom ramen för samverkan med Länsstyrelsen och kommunerna. Utifrån denna har bolaget styrt sin egen prioritering kring viktiga punkter i nätet.

När det gäller dimensioneringen vid bristsituationer eller leveransstopp, är bolagets nuvarande kontinuitetsplanering anpassad efter att kunna bedrivas i fredstid, med ett särskilt reservmaterialsager. Lageret innehåller de vanligaste reservdelarna och komponenterna som krävs för att snabbt kunna reparera och återställa elleveranser vid olika typer av avbrott. Utöver reservdelslageret finns även tillgång till projektmaterial samt material för förebyggande underhåll och reinvesteringar.

Samordningen kring de olika lokala kontinuitetsplanerna har inte varit strukturerat för de olika verksamhetsdelarna. Det pågår en koncerngemensam ambitionshöjning inom RSA och kontinuitetsplanering lett av kommunens säkerhetsavdelning. Detta avser även stärka samordningen kring dessa frågor internt inom bolaget.

3 Risk- och sårbarhetsanalys

Kommunen har genomfört en risk- och sårbarhetsanalys för kommunkoncernen för mandatperioden. Denna sammanställs av kommunstyrelsens kontor (Ansvarig kontinuitet vid kommunens säkerhetsavdelning) och beslutas av fullmäktige. Bolaget ansvarar för att själva upprätta bolagsspecifika risk- och sårbarhetsanalyser relevanta för verksamheterna.

Telge Nät upprättar två typer av risk- och sårbarhetsanalyser:

- ▶ Bolagsövergripande risk- och sårbarhetsanalyser årligen på enhets-, avdelnings- och bolagsövergripande nivå kopplat till internkontrollplaner

³ Personal kan bli anvisade att tjänstgöra i annan organisation om allmän tjänsteplikt råder. Detta gäller under förutsättning att de inte har krigsplacerats i den egna organisationen. Viktiga entreprenörer kan av samma anledning bli indisponibla. Det innebär att de personalresurser som dricksvattenaktören normalt förfogar över kan ha reducerats.

- ▶ Specifika risk- och sårbarhetsanalyser baserat på lagkrav (exempelvis kopplat till NIS (inklusive NIS2), ellagen och Livsmedelsverkets föreskrifter för dricksvatten⁴)

3.1.1 Riskanalyser inom ramen för bolagets internkontrollprocess

Telge AB håller samman processen för bolagskoncernen. Bolagets hållbarhetsfunktion äger processen med Telge Näts internkontrollplaner. Arbetet sker enligt ett återkommande års-hjul och inleds med riskbedömning och internkontroller som upprättas på enhetsnivå. Dessa lyfts in till en avdelningsövergripande internkontrollplan. De som bedöms vara bolagsövergripande lyfts in i den övergripande internkontrollplanen som fastställs med en tillhörande åtgärdsplan. De bolagsövergripande riskerna beslutas av styrelserna och följs upp två gånger årligen.

Bolaget har tagit ett bredare grepp kring risker inom ramen för denna process. Bruttolistan med bidrag från alla enheter innehåller ca 250 risker sammantaget, fördelade på en mängd olika områden så som hållbarhet, styrning och leveranssäkerhet. Flera av frågorna har indirekta beröringspunkter med krisberedskap. Därtill finns flera risker dokumenterade kopplat till IT- och informationssäkerhet efter det särskilda fokus som bolaget haft 2024. Vi noterar att det, trots detta breda angreppssätt, finns risker inom ramen för krisberedskap som inte finns inkorporerade i denna process, exempelvis risk för sabotage mot VA-anläggning. Detta hanteras istället i specifika riskanalyser, men innebär att den övergripande internkontrollprocessen inte fullt ut inkluderar alla delar. Enligt intervjuade avses detta att hanteras från 2025 och framåt när internkontrollprocessen inkorporeras i Stratsys.

3.1.2 Specifika risk- och sårbarhetsanalyser

Därutöver har bolaget genomfört en analys av lagkrav som åligger bolagen och fastställt vilka regleringar som kräver risk- och sårbarhetsanalyser. Utifrån denna kartläggning har bolaget säkerställt att det finns upprättade risk- och sårbarhetsanalyser.

Bolaget har nyligen färdigställt en risk- och sårbarhetsanalys utifrån krav i Livsmedelsverkets föreskrifter för dricksvatten om att säkerställa robusthet mot sabotage. Bolagets säkerhetschef har ansvarat för arbetet. Inom ramen för detta arbete har medarbetare fysiskt följt vattenvägen kopplat till anläggningar, nät och vattentäkt för att identifiera sårbarheter. Vi har tagit del av underlag som styrker att denna analys finns upprättad.

Telge Nät är Södertälje kommuns huvudman för VA-anläggningar och ansvarar för vatten- och avloppsledningarna som går till SYVAB, vilket ställer krav på god samverkan. I flera fall har gemensamma kontinuitets- och åtgärdsplaner upprättats med SYVAB samt andra aktörer, som elproducenter mm, utifrån bland annat lagkrav i speciallagstiftning.

Intervjuade beskriver vissa sårbarheter som har identifierats kopplat till beredskapen. De mest kritiska har åtgärdats men det finns svagheter som bolaget bedömt som acceptabla/hanterbara risker. Det finns exempelvis vissa beroenden kring leveranskedjor där externa leverantörer behöver kunna hantera sitt åtagande i en kris.

⁴ Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVFSFS 2008:13) om åtgärder mot sabotage och annan skadegörelse riktad mot dricksvattenanläggningar ställer krav på handlingsplan och underliggande risk- och sårbarhetsanalys.

4 Samverkan

I kommunens krisplan uppmärksammas lokal samverkan inom Södertälje. Lokal samverkan sker enligt 3 kap., 4 § LEH; att utifrån det geografiska områdesansvaret verka för att samverka och samordning sker mellan samhällskritiska verksamheter som bedrivs i kommunen av olika aktörer.

Telge Nät är Södertälje kommuns huvudman för VA-anläggningar och ansvarar för vatten- och avloppsledningarna som går till SYVAB⁵, vilket ställer krav på god samverkan. I flera fall har gemensamma kontinuitets- och åtgärdsplaner upprättats tillsammans med SYVAB samt andra aktörer, som elproducenter mm, utifrån bland annat lagkrav i speciallagstiftning. Dessa uppdateras vart annat år och samordnas ev verksamheterna själva.

Vidare finns en planeringslista för viktiga kunder inom kommunerna som prioriteras vid elbortfall eller elavbrott. Denna prioritering har fastställts inom ramen för samverkan med Länsstyrelsen och kommunerna. Intervjuade uppger att Södertälje kommun har varit relativt passiva i att följa upp denna planering och prioritering för att säkerställa aktualitet och relevans. Det finns komponenter/mottagare som angetts som prioriterade av kommunen i händelse av kris, men prioriteringsordningen är inte helt ändamålsenlig.

Enligt intervjuade kan även samverkan med kommunen stärkas vid upprättande av kommunens RSA samt kommunala beredskapsplaner. Det finns exempelvis inget forum med kommunen eller systerbolagen för samordning av krisberedskapsarbetet. Enligt intervjuade finns det en ambition om att upprätta detta.

4.1.1 Samordning vid kris är tänkt att ske inom ramen för TiB-organisationen

Dokumentet *Rutin för Tjänsteperson i beredskap (TiB)* upprättades 31 november 2024 av säkerhetsavdelningen. Dokumentet anger de rutiner som gäller för dem som tjänstgör som TiB vid samhällsstörningar, samt för inriktade forum så som kommunledningsgruppen och koncernledningen.

TiB utgör en kommunövergripande beredskapsfunktion som finns på kommunstyrelsekontoret och bemannas i första hand av kommunens säkerhetsavdelning⁶. TiB har ansvaret för att *bedöma situationen*, *aktivera* andra resurser inom och utanför organisationen, *informera* berörda personer/funktioner, *samverka* med andra berörda parter och *länka/överlämna* ansvaret till antingen ordinarie linjefunktion eller till krisledning om en sådan behöver startas upp. TiB ska, vid kännedom om en händelse som kan föranleda samhällsstörning eller kris, uppmärksamma det berörda kontoret eller bolaget om händelsen. Funktionen övertar dock aldrig ansvar för kontoren eller bolagens interna krishantering och det åligger bolaget att i sin tur, hantera störningen i den egna organisationen.

⁵ Syvab är en förkortning för Sydvästra Stockholms-regionens VA-verksaktiebolag. Bolaget ägs gemensamt av Botkyrka kommun, Nykvarns kommun, Salems kommun, Stockholm Vatten och Telge AB och driver ett gemensamt reningsverk för avloppsvatten vid Himmerfjärden med anslutning av lokala avloppsnät. Syvab renar avloppsvatten från anslutningskommunerna.

⁶ TiB är single point of Contact (SPOC) för myndigheter och andra samhällsaktörer gentemot Södertälje kommunkoncern utanför ordinarie kontorstid och funktionen hanterar akuta händelser som kan få samhällsstörande effekter dygnet runt.

5 Övning och utbildning

I Södertälje kommuns *Övnings- och utbildningsplan, krisberedskap och civilt försvar*, fastställd 2024, framgår att "bolag är skyldiga att själva identifiera behov av utbildning och övning, delta i övningar som anordnas i kommunen, och i de fall det är relevant, delta i gemensamma övningar med andra aktörer." Utvärderingar ska delges kommunens säkerhetschef som ska sammanställa dessa. Vidare uttrycks att bolagsledningarna ska genomföra övningar eller utbildningar inom stabsmetodik.

Bolaget har en plan för att utbilda anställda i ledande ställning i stabsmetodik under mars 2025. Detta var pågående vid tiden för förstudien.

Enligt intervjuuppgift har bolaget deltagit i följande krishanteringsövningar:

- ▶ Telge Nät deltog i den regionala nödvattenövningen som anordnades av livsmedelsverket 2023.

I övrigt sker tester/övningar av kontinuitetsplaner sporadiskt och lokalt inom bolaget. Detta är inte strukturerat och finns inte fastställt i någon bolagsövergripande plan. Det finns övningar och tester är inplanerade i en framtid men som ännu inte har genomförts. Dessa beskrivs inte ytterligare i denna rapport.

Vi har inte tagit del av någon, av bolaget, dokumenterad utvärdering av någon övning. Livsmedelsverket uppges ha sammanställt en utvärdering av nödvattenövningen, men ej bolagsspecifik.

6 Uppföljning

Det saknas en samlad uppföljning av bolagets krisberedskapsarbete. Uppföljning av enskilda frågor har skett utifrån olika initiativ, såsom frågor om sabotage av VA-verksamhet. Under 2024 och 2025 har fokus varit på att förbereda organisationen för NIS2 och bolagets cybersäkerhet. Styrelsen samt ägaren har haft flera dialoger kring det nya direktivet. Det saknas motsvarande samlad uppföljning eller samordning av krisberedskapsfrågor generellt på den nivån.

Styrelsen följer även upp de bolagsövergripande riskerna i internkontrollplanen två gånger per år (i september och februari). Några av riskerna är kopplade till bolagets krisberedskapsarbete. Telge AB håller samman processen och tar även del av internkontrollplanerna för bolagen.

Av sammanträdesprotokoll 19 september 2024 framgår att styrelsen beslutade att godkänna uppföljningen av ägardirektiven, samt att ge VD i uppdrag att ta uppföljningen vidare till koncernstyrelsen. Uppföljningen av ägardirektiven som ägaren tar del av innehåller ingen information rörande krisberedskapsarbetet. Vidare efterfrågas ingen övrig uppföljning från kommunen.

6 Svar på förstudiens frågor

Frågor	Svar
Finns en ansvarsfördelning inom organisationen avseende krisberedskap?	Ja. Styrelsen för respektive bolag har det yttersta ansvaret för bolagets krisberedskap och att gemensamma principer inom koncernen efterlevs. Bolagets säkerhetschef har samordningsansvaret för krisberedskapsarbetet, vilket finns dokumenterad i verksamhetsplan fastställd av VD. I krisplanen framgår bolagets fastställda beredskapsorganisation och TiB-organisationen.
Har risk- och sårbarhetsanalys genomförts kopplat till kris- och katastrofberedskap?	Delvis. Telge Nät upprättar två typer av risk- och sårbarhetsanalyser som i olika delar omfattar krisberedskap. Dels en årligen återkommande riskanalys inom ramen för internkontrollarbetet, dels specifika risk- och sårbarhetsanalyser baserat på lagkrav (exempelvis kopplat till NIS (inklusive NIS2), ellagen och Livsmedelsverkets föreskrifter för dricksvatten). Det finns ett behov av att hålla samman detta arbete på ett mer strukturerat vis.
Finns det krisledningsplaner och kontinuitetsplaner som omfattar relevanta delar?	Ja. Kontinuitetsplaner finns i flera fall på lokal nivå, decentraliserat inom bolagets olika verksamheter. När det gäller dimensioneringen vid bristsituationer eller leveransstopp, är bolagets nuvarande kontinuitetsplanering anpassad efter att kunna bedrivas i fredstid. Samordningen kring de olika lokala kontinuitetsplanerna har inte varit strukturerad för de olika verksamhetsdelarna. Det pågår en koncerngemensam ambitionshöjning inom detta område.
Finns det en uppbyggd samverkan inom kommunkoncernen vid planering av krisberedskapen samt vid händelse av kris?	Delvis. För planering av krisberedskapsarbetet saknas ett tydligt forum. Det finns däremot en regelbunden dialog med kommunens säkerhetsavdelning, och andra forum där frågorna kan tas upp. I krisplanen framgår kommunkoncernens fastställda beredskapsorganisation och hur bolagets beredskapsorganisation kopplar samman med detta. Samordning i händelse av kris hanteras även genom TiB-organisationen. Ansvarsfördelningen framgår tydligt för detta.
Genomförs regelbundna utbildningar och övningar för anställd personal för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid? Utvärderas genomförda utbildningar?	Delvis. Tester/övningar av kontinuitetsplaner sker sporadiskt och lokalt inom bolaget. Detta är inte strukturerat och finns inte fastställt i någon bolagsövergripande plan. Vi har inte tagit del av någon, av bolaget, dokumenterad utvärdering av någon övning.
Finns det en uppföljning och återsrapportering till styrelse samt ägaren?	Nej. Styrelsen har inte någon aktiv styrning eller uppföljning av området. Styrelsen följer upp internkontrollplanen två gånger per år, och denna har vissa punkter som berör krisberedskap men är inte heltäckande. Uppföljningen av ägardirektiven ägaren tar del av innehåller ingen information rörande krisberedskapsarbetet. Vidare efterfrågas ingen övrig uppföljning från kommunen.

6.1 Vår bedömning

Vi bedömer att det kan finnas skäl att framgent genomföra en granskning av bolagens arbete med krisberedskap. Bolaget har vissa grundförutsättningar på plats och en scenariobaserad

krisplan med en tydlig checklista. Vidare finns en resurs som omhändertar arbetet och en tydlig TiB-organisation för att säkerställa drift i händelse av kris. Däremot är bolagets krisberedskapsarbete inte fullt strukturerat och dokumenterat i alla delar. Det saknas en dokumenterad övnings- och utbildningsplan samt en samlad uppföljning av bolagets krisberedskap. Ledningen har vid tidpunkten för granskningen inte utbildats i stabsmetodik och det saknas en helhetsbild över var övningar och utbildningar bör prioriteras. Styrelsen har inte heller någon aktiv styrning eller uppföljning av området.

Givet detta finns det skäl att överväga en fördjupad granskning. Vi rekommenderar inte att en sådan sker i närtid. Detta då det pågår utvecklingsarbete i kommunkoncernen som helhet, på initiativ av kommunens säkerhetsavdelning. Flera processer som inte är fullt strukturerade och dokumenterade idag avses utvecklas inom ramen för detta arbete.

Södertälje den 15 maj 2025

Madeleine Gustafsson

Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Källförteckning

Intervjuade funktioner

- ▶ Säkerhetschef
- ▶ Chef Affärsstöd (ansvarig internkontrollprocessen)
- ▶ Chef för eldrift och elnät (samt eldriftsansvarig)

Dokumentation

- ▶ Kommunens strategi för civil beredskap 2023-10-10
- ▶ Krisplan Telge Nät
- ▶ Krisplan Södertälje kommunkoncerns plan för hantering, ledning och samverkan vid extraordinära händelser i fredstid samt höjd beredskap. Fastställt av kommunstyrelsen 2023-06-16
- ▶ Protokoll styrelsesammanträde 2024-03-20
- ▶ Protokoll styrelsesammanträde 2024-09-19
- ▶ Rutin för Tjänsteperson i beredskap (TiB) 2024-11-31
- ▶ Särskilda ägardirektiv Telge Nät
- ▶ Telgekoncernens krisplan
- ▶ Uppföljning ägardirektiv
- ▶ Ägardirektiv till Telge AB och dess dotterbolag
- ▶ Övnings- och utbildningsplan; Krisberedskap och civilt försvar 2024-01-10